

**Ministerstvo práce a sociálních věcí
odbor sociálních služeb a sociální práce**

Doporučený postup č. 2/2013

Úhrada osobních ochranných pracovních prostředků používaných v pečovatelské službě

**K § 40 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších
předpisů.**

**pro potřebu krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností
a poskytovatelů sociálních služeb**

V Praze dne 7. března 2013

Pečovateľská služba je upravena zákonem č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, přičemž v § 40 odst. 2 jsou vymezeny její základní činnosti. Mezi ně patří pomoc pro zvládnání běžných úkonů péče o vlastní osobu, pomoc při osobní hygieně nebo poskytnutí podmínek pro osobní hygienu. Dále také poskytnutí stravy nebo pomoc při zajištění stravy, pomoc při zajištění chodu domácnosti a zprostředkování kontaktu se společenským prostředím. Vyhláška č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách, specifikuje tyto základní činnosti a stanovuje maximální výši úhrad.

Každý zaměstnavatel je podle § 9 zákona č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy (zákon o zajištění dalších podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví při práci) povinen zajišťovat a provádět úkoly v hodnocení a prevenci rizik možného ohrožení života nebo zdraví zaměstnance s ohledem na

- a) nebezpečí ohrožení bezpečnosti a zdraví zaměstnanců při práci ve vztahu k předmětu činnosti zaměstnavatele,
- b) základní znalosti a dovednosti zaměstnanců,
- c) počet zaměstnanců, jejich odbornou připravenost a jimi vykonávanou práci.

Zaměstnává-li zaměstnavatel nejvýše 25 zaměstnanců, může zajišťovat úkoly v prevenci rizik sám, má-li k tomu potřebné znalosti (více viz § 9, odst.3).

V zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce, je v § 104 dále stanoveno, že není-li možné vyhodnocená rizika odstranit nebo dostatečně omezit prostředky kolektivní ochrany nebo opatřeními v oblasti organizace práce, je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnancům osobní ochranné pracovní prostředky. Osobní ochranné pracovní prostředky jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené zvláštním právním předpisem¹. Za ochranné prostředky se považují:

- osobní ochranné pracovní prostředky (obuv, oděv)
- mycí, čistící a dezinfekční prostředky
- ochranné nápoje.

Za ochranné pracovní prostředky se naopak nepovažují běžné pracovní oděvy (např. uniformy) a obuv, které s ohledem na povahu práce nepodléhají mimořádnému opotřebení a znečištění.

Osobní ochranné pracovní prostředky a další prostředky zde uvedené je zaměstnavatel povinen poskytovat zaměstnanci bezplatně a nemůže je ani nahrazovat finančním plněním určeným k tomu, aby si je zaměstnanci sami obstarali. Náklady na pořízení lze odečíst v účetnictví.

Rozsah a bližší podmínky poskytování ochranných pracovních prostředků, mycích, čistících a dezinfekčních prostředků jsou stanoveny v nařízení vlády č. 495/2001 Sb., o poskytování osobních ochranných prostředků.

¹ Nařízení vlády č. 21/2003 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na osobní ochranné prostředky.

Z výše uvedených právních předpisů vyplývá, že pokud zaměstnavatel – v tomto případě pečovatelská služba – vyhodnotil v rámci vydefinovaných rizik nutnost pořizovat pro své zaměstnance osobní ochranné pracovní prostředky, je jeho povinností tyto prostředky opatřit. Náklady na jejich pořízení pak mohou být požadovány v žádosti o dotaci ze státního rozpočtu v resortu MPSV, kde musí být přesně uvedeno, o jaké osobní ochranné pracovní prostředky jde. Dle metodiky² pro poskytování dotací ze státního rozpočtu pro poskytovatele sociálních služeb se dotace poskytují mimo jiné na úhradu nezbytně nutných nákladů provozované sociální služby (část 5 metodiky, bod 7). Za tyto nezbytně nutné náklady se považují i provozní náklady, které jsou identifikovatelné, účetně evidované, ověřitelné, podložené originálními dokumenty a uvedené v rozpočtu schválené žádosti (část 5, bod 11 písm. b). Za provozní náklady se považují také spotřebované nákupy (písm. b,c), mezi které patří též kancelářské potřeby, pohonné hmoty, čisticí prostředky apod.

Do žádosti o dotaci je možné zahrnout i požadavek na úhradu osobních ochranných pracovních prostředků, a to v souladu s výše uvedenými zákony upravujícími bezpečnost práce a s ohledem na oprávněné zdůvodnění jejich potřeby. Na dotaci ze státního rozpočtu však není právní nárok a výše státní dotace závisí na celkovém individuálním posouzení žádosti.

Úhrady za osobní ochranné pracovní prostředky od klienta nejsou v těchto případech možné. Klient ve své domácnosti zajišťuje jen např. čisticí prostředky určené pro úklid jeho domácnosti (např. chce používat vlastní speciální prostředky).

Odbor sociálních služeb a sociální práce

² http://www.mpsv.cz/files/clanky/13568/Metodika_021012.pdf),